

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

ศักยภาพและข้อจำกัดสำหรับการใช้พื้นที่บางกะเจ้า

อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ชื่อผู้เขียน

นายมาณัฐ พ่วงพลับ

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาภูมิศาสตร์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัยฉ่างค์ ภิปรามานนท์

ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวลศิริ วงศ์ทางสวัสดิ์

กรรมการ

ศาสตราจารย์ ดร. มนัส สุวรรณ

กรรมการ

บทคัดย่อ

ปัจจุบันสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมมีการสูญเสียเพิ่มขึ้นและเปลี่ยนแปลงหลายพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่เกษตรกรรมหรือพื้นที่สีเขียวที่ซึ่งมีความสำคัญ ในการช่วยรักษาสภาพแวดล้อมและสร้างความสมดุลในระบบนิเวศวิทยาเมืองกำลังสูญเสียไปเรื่อย ๆ รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวเท่าที่เหลืออยู่ ดังนั้น พื้นที่บางกะเจ้าซึ่งเป็นพื้นที่สีเขียวผืนใหญ่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร จึงเป็นพื้นที่หนึ่งที่ถูกกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว แต่การดำเนินงานของรัฐบาลเพื่อให้บรรลุผลตามนโยบายประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย การศึกษานี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิวัฒนาการการตั้งถิ่นฐานของชุมชน ลักษณะทางกายภาพ และลักษณะทางประชากร-สังคม-เศรษฐกิจของพื้นที่ และปัญหาเกี่ยวกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เพื่อหาศักยภาพสำหรับการพัฒนาพื้นที่ อันจะเป็นประโยชน์สำหรับการกำหนดนโยบายสำหรับการพัฒนาชุมชนบางกะเจ้าและการอนุรักษ์พื้นที่เกษตรกรรมที่เหมาะสม

การดำเนินวิธีการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ การศึกษาประวัติความเป็นมาการตั้งถิ่นฐานของชุมชน 2) การศึกษาลักษณะทางสังคม-เศรษฐกิจ-ทัศนคติ โดยการใช้แบบสอบถามตัวแทนประชาชน จำนวน 300 ครอบครัว และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติร้อยละ 3) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ซึ่งจากข้อมูลทั้ง 3 ส่วน ข้างต้น นำมาร่วมพิจารณาเพื่อหาความเหมาะสมทางกายภาพข้อจำกัดของพื้นที่สำหรับการใช้ที่ดิน การพัฒนา และการอนุรักษ์

ผลการศึกษา พบว่า พื้นที่บางกะเจ้ามีศักยภาพสำหรับการใช้ที่ดินทางด้านเกษตรกรรม บริเวณ
ตำบลบางกะเจ้า ตำบลบางกอบัว ตำบลบางน้ำผึ้ง และบางส่วนของตำบลบางยอกับตำบลทรงคนอง คิด
เป็นเนื้อที่ 7,731 ไร่ หรือร้อยละ 83.02 ของพื้นที่ทั้งหมด ส่วนบริเวณที่มีข้อจำกัด ได้แก่ 1) บริเวณ
พื้นที่เกษตรกรรมที่มีปัญหาน้ำท่วม จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข อันได้แก่ การสร้างเขื่อนป้องกันน้ำท่วม
การปรับปรุงสภาพดินและการจัดหาพรรณไม้ที่เหมาะสม 2) บริเวณพื้นที่ชุมชนทั้ง 13 แห่ง ต้องมีการ
แก้ไขปัญหา อันได้แก่ สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม การปรับปรุงบริการสาธารณสุข และผลกระทบจาก
กิจกรรมโรงงานอุตสาหกรรม เหล่านี้ ให้เหมาะสมกับขีดความสามารถของพื้นที่และสาธารณสุขที่จะ
รองรับได้หรือป้องกันมิให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม การดำเนินการพัฒนาชุมชนและการ
กำหนดบริเวณบางกะเจ้าให้เป็นพื้นที่เกษตรสมบูรณ์ให้บรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน จำเป็นต้อง
สร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติให้เป็นพื้นที่
สีเขียวที่รักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมไว้อย่างถาวรต่อไป

Thesis Title Potentials and constraints for land use in
Bang Kachao Area, Amphoe Phra Pradaeng,
Changwat Samut Prakan.

Author Mr. Manupant Plungplub

M.S. Geography

Examining Committee Assist. Prof. Usadanka Porananond Chairman
Assist. Prof. Dr. Nuansiri Wongtangswad Member
Professor Dr. Manat Suwan Member

Abstract

Presently, the environmental quality is increasingly deteriorated and has been changed in many areas especially the agricultural land or green area which is an important land in environmental conservation and balance of urban ecology which is continuously deteriorated. Therefore, the government has a policy to preserve all the remaining green areas. Bangkachao Area, a large green area located nearby Bangkok, is another area which is designated as preserved green area. But the implementation conducted by the government in order to meet with its designated policy has been faced many problems. So, the purposes of this study are to study the evolution the local settlement, the physical and socio-economic situation, problems and needs of local residents in order to find potential for suitable area development. This will be useful for designation of policy for suitable development of Bang Kachao community and preservation of agricultural land.

The method of the study can be divided into 3 parts : (1) study of settlement evolution, (2) study of socio-economic characteristics and attitude of residents by using questionnaire for 300 household samples with percentage statistical analysis, and (3) analysis of potentials of the area by using Geographic Information System (GIS) technique. Then the result of these 3 parts are used in consideration of potentials and constraints of Bang Kachao Area.

The results of this study indicates that Bang kachao area of 7,731 rais or 83.02 percent of total area has high potential for agricultural purpose especially in Tambon Bangkachao, Tambon Bangkobou, Tambon Bangnampheung, and some parts of Tambon Bangyhao and Tambon Songkhanong areas. There are 2 areas with some constraints which are : (1) agricultural land which undulated with flood, and (2) all 13 communities in Bang Kachao area. The flood problem can be solved by construction of flood protection dam and improvement of soil and plantation of suitable vegetation. The problems in communities can be solved by improvement of deteriorated environmental condition, utilities service, and also reduction of impacts from local industries activities, in order to suit with capacity of area and utilities which will be served or prevented environmental problems in future. However, the effective implementation for communities development, and the designation of Bang Kachao area as completed agricultural land is necessity to create knowledge and cooperation of local residents in order to preserve Bang Kachao area as an environmental conservation area to preserve environmental quality for the future.